Llwybr y Gymraeg
Welsh Pathway
BA1C 2021-22

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre *for* Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 4: 23.11.21

Rhagoriaith
CANOLFAN GWASANAETHAU CYMRAEG

n.evans@pcydds.ac.uk
n.evans@uwtsd.ac.uk

Heddiw, byddwn ni'n …
Today, we will be…

- **Rhan 1**: Mae hi'n amser cofrestru (yn y Gymraeg)
- **Rhan 2**: Adolygu
- **Rhan 3:** Rheolau syml

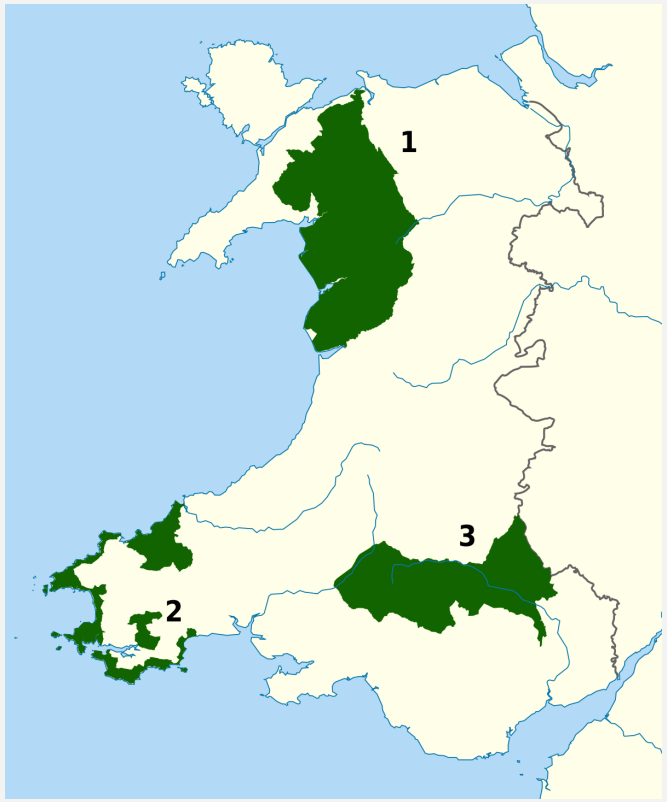
- ***Part 1***: *It's registration time (yn y Gymraeg)*
- ***Part 2:*** *Revision*
- ***Part 3:*** Simple commands

Yr ateb ydy …
The answer is …

Caerdydd

…ond, beth ydy'r cwestiwn?
… but what is the question?

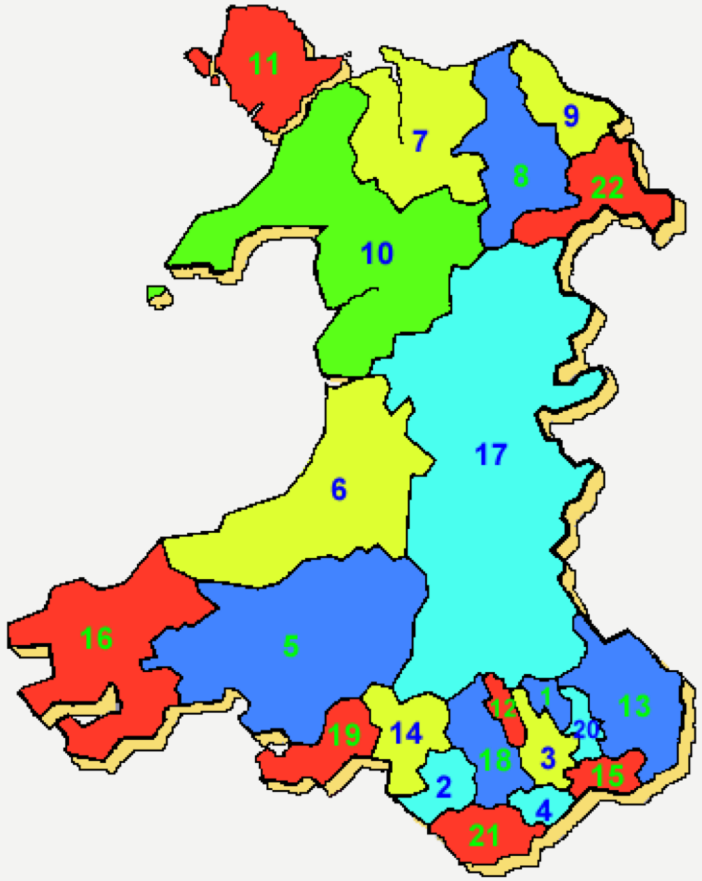
Yr ateb ydy …
The answer is …

3

…ond, beth ydy'r cwestiwn?
… but what is the question?

Yr ateb ydy …
The answer is …

22

…ond, beth ydy'r cwestiwn?
… but what is the question?

Beth am sgwrs?
What about a chat?

Bore da, blant!

Bore da, bawb!

Bore da, ddosbarth!

Bore da, flwyddyn 2!

Mae hi'n amser cofrestru …
It's registration time …

Bore da!

Good morning!

Prynhawn da!

Good afternoon!

Ydy …… yma heddiw?

Is …… here today?

Yma.

Here.

Nac ydy. Absennol.

No. Absent.

Sut wyt ti heddiw?

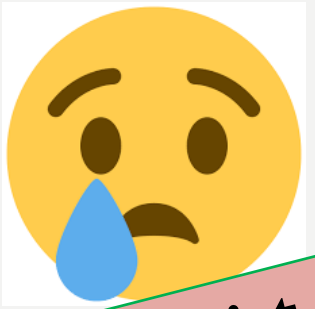
i + yn = i'n

ti = you (singular)

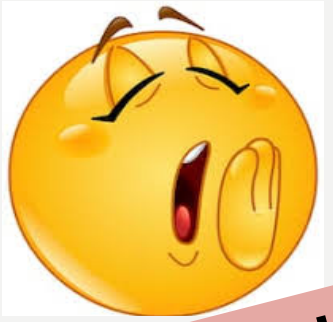
Rydw i .... / Dw i ....

yn hapus

yn drist

yn flinedig

wedi blino

yn sâl

yn nerfus

yn fendigedig

yn iawn

Mae hi'n amser cofrestru …
It is registration time …

Rhif	Pwy?
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

1. *Greeting.*
2. *Conduct the register.*
3. *How are you?*

Rhif	Pwy?
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	

Yr Wyddor	a	b	c	ch	d
dd	e	f	ff	g	ng
h	i	j	l	ll	m
n	o	p	ph	r	rh
s	t	th	u	w	y

Allwedd / Key:

- llafariaid / vowels
- cytseiniaid / consonants
- llythrennau dwbl / double letters

Beth sy'n dod ar ôl …?

What comes after …?

ar ôl = after

c

w

d

rh

m

ch

l

i

ff

Y treigladau
The mutations

What are mutations?

A mutation is when a consonant changes at the beginning of a word which occurs because of a word or phrase preceding it.

Dim ond y 9 llythyren yma sy'n treiglo.

Only these 9 letters mutate

Tabl Treiglo	Meddal	Trwynol	Llaes
p	b	mh	ph
t	d	nh	th
c	g	ngh	ch
b	f	m	
d	dd	n	
g	/	ng	
ll	l		
m	f		
rh	r		

Soft mutation | Nasal mutation | Aspirate mutation

We have three different kinds of mutations:

1. Treiglad meddal / *Soft mutation*
2. Treiglad trwynol / *Nasal mutation*
3. Treiglad llaes / *Aspirate mutation*

Sut ydych chi heddiw?

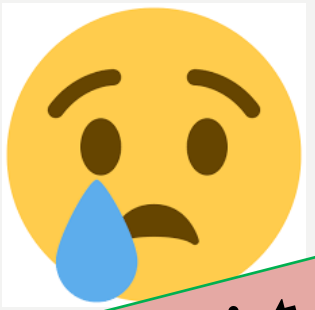
ni + yn = ni'n

chi = you
(formal singular OR plural)

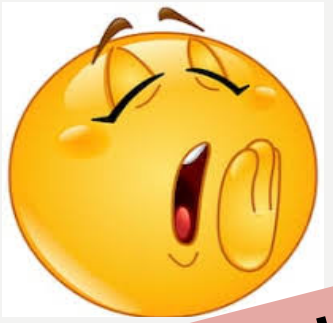
Rydyn ni .... / Dyn i ....

yn hapus

yn drist

yn flinedig

wedi blino

yn sâl

yn nerfus

yn fendigedig

yn iawn

Gwaith pâr …

Pair work …

A: Prynhawn da!

B: Prynhawn da! Sut wyt ti?

A: Rydw i'n iawn, diolch. Sut wyt ti?

B: Rydw i'n hapus, diolch.

A: Pwy wyt ti?

B: Nia ydw i. Beth ydy dy enw di?

A: Cai ydw i.

B. Ble rwyt ti'n byw?

A: Rydw i'n byw yn Abertawe. Ble rwyt ti'n byw?

B: Rydw i'n byw yng Nghaerfyrddin.

A: Hyfryd iawn!

Ble rwyt ti'n byw?

Where do you live?

RULE:
yn + place name = nasal mutation

RHEOL:
yn + enw lle = treiglad trwynol

Treigladau / Mutations

Llythyren Letter	Treiglad Meddal Soft Mutation	Treiglad Trwynol Nasal Mutation	Treiglad Llaes Aspirate Mutation
P	B	Mh	Ph
T	D	Nh	Th
C	G	Ngh	Ch
B	F	M	
D	Dd	N	
G	-	Ng	
M	F		
Ll	L		
Rh	R		

Rydw i'n byw	yn	Abertawe.
		Llanelli.
		Abergwaun.
	yn	Nhalybont.
		Ninbych-y-pysgod.
	ym	Mhen-y-bont.
		Mangor.
	yng	Nghaerdydd.
		Ngwynedd.

Does DIM treiglad am fod y llefydd hyn yn dechrau gyda'r llythrennau A neu LL sydd ddim yn treiglo'n drwynol.
There is no mutation here as the place names begon with the letters A or Ll and they do NOT have a nasal mutation.

Talybont **D**inbych y Pysgod

Pen-y-bont **B**angor

Caerdydd **G**wynedd

Ble rwyt ti'n byw?

Where do you live?

RULE:
TI yn y cwestiwn
=
FI yn yr ateb

COFIWCH:
yn + enw lle
= treiglad trwynol

Rydw i'n byw yn …

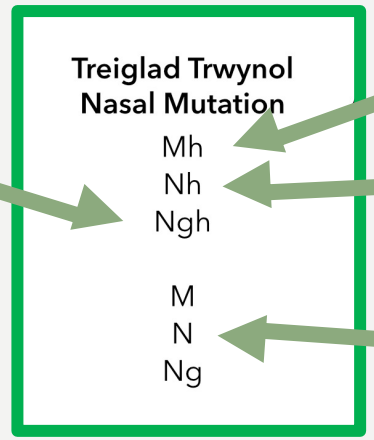
Dw i'n byw yn …

I live in …

yn + Aberaeron

yng + Caerfyrddin

yn + Llanbed

ym + Pontyberem

yn + Tymbl

yn + Dol-y-bont

Ble rwyt ti'n byw?

Where do you live?

Rhif	Pwy?
1	Lucy Evans
2	Dylan Kear
3	Alex Preece
4	Cerys Stephens
5	Jody Thomas
6	Emily Seyerle
7	Shannon Clatworthy

Rhif	Pwy?
8	Lily-May Newton
9	Ellie (Elysia) Coates
10	Jess (Jessica)Gethin
11	Katie (Katharine Pointer-Carly)
12	Cory Bentley-Rowe
13	Ciaran Bond-Morgan
14	

Dw i'n byw yn…… .

I live in …… .

Beth ydy berfenwau?

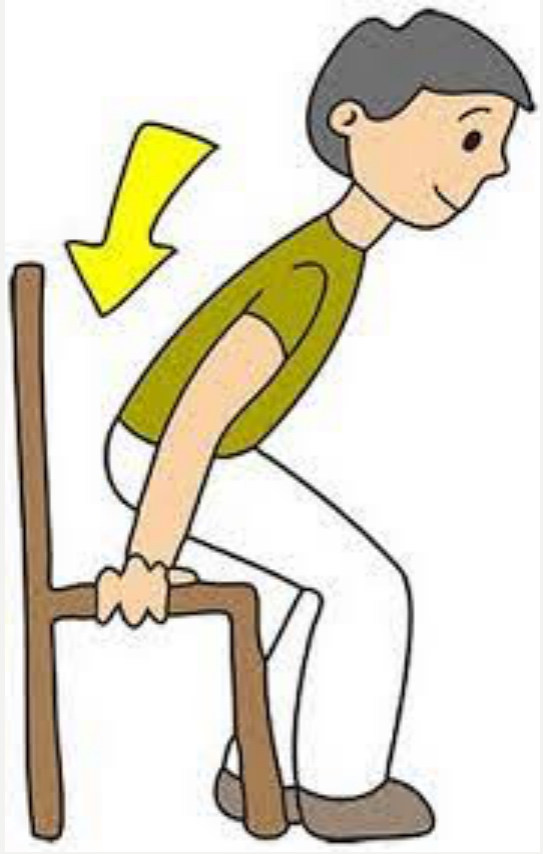
What are verb-nouns?

Yn Gymraeg:

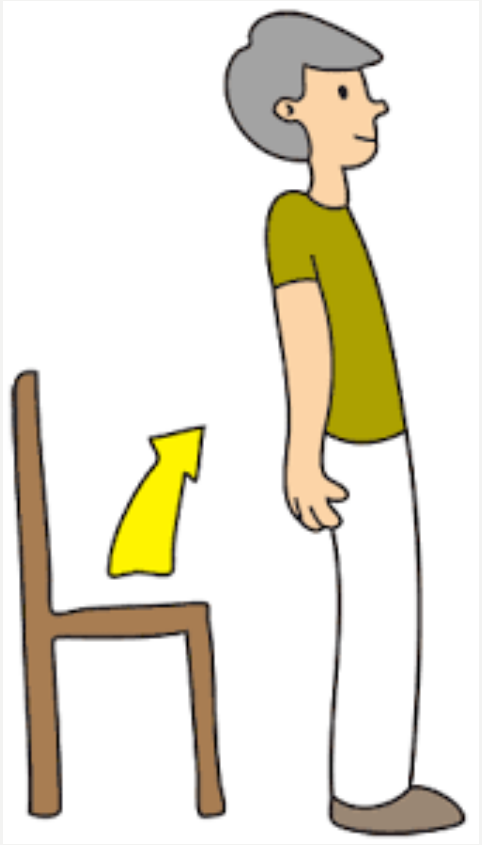
Berfenw = *Verb-noun* ***(Action)***

Berf = *Verb* ***(Action, Who, When)***

to sit

eistedd

to stand

sefyll

to read

darllen

to run

rhedeg

to walk

cerdded

to play

chwarae

to write

ysgrifennu

to paint

peintio

to sing

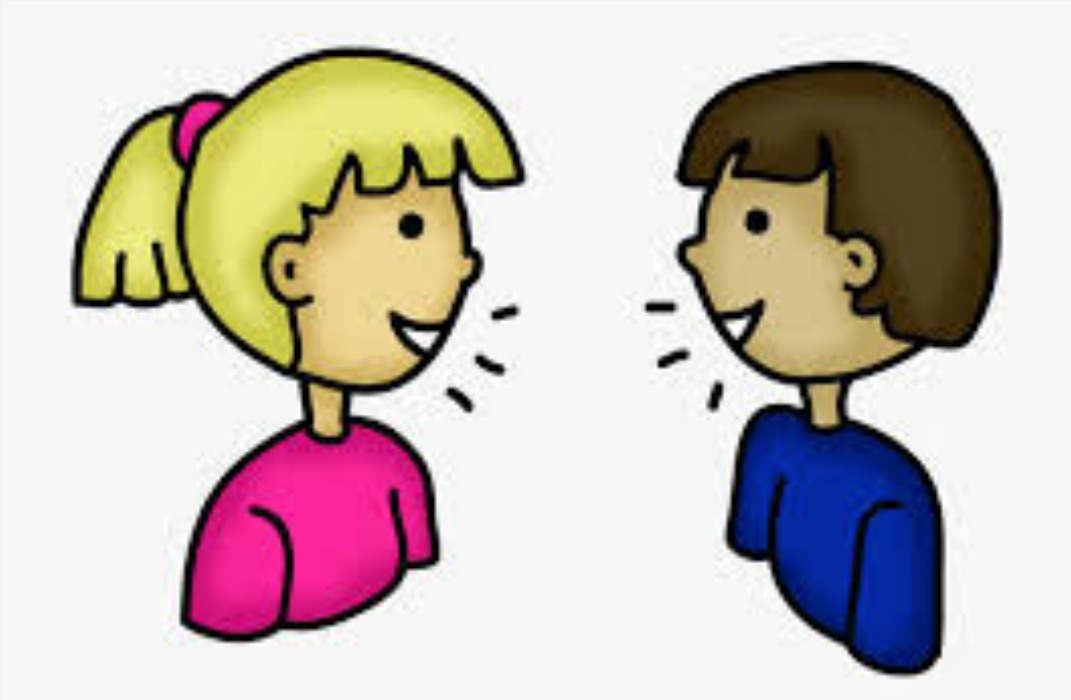
canu

to fight

cweryla

to talk

siarad

to dance

dawnsio

to look

edrych

to listen

gwrando

to shout

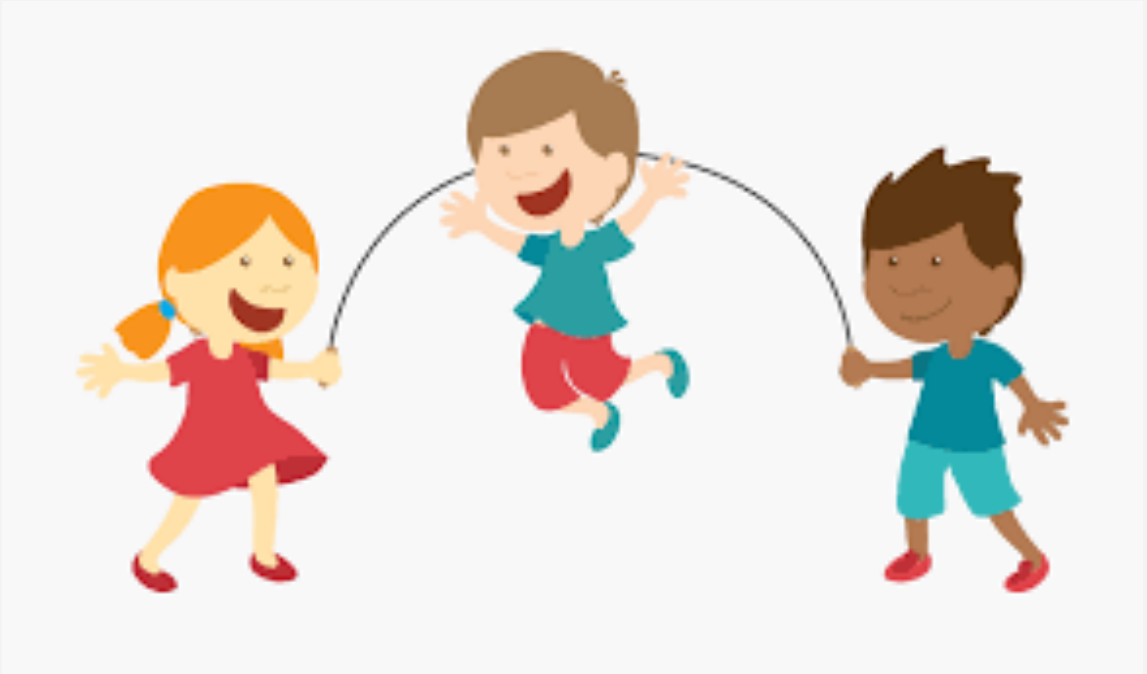
gweiddi

to jump

neidio

to skip

sgipio

to climb

dringo

to drink

yfed

to eat

bwyta

Gorchmynion syml

Simple commands

Dim + berfenw (verb noun)

Dim = *No*

Dim	rhedeg	yn y	dosbarth.	*classroom*
	bwyta		neuadd.	*hall*
	siarad		ffreutur.	*canteen*
	gweiddi			
	symud			
	cweryla			

Dim + berfenw (verb noun)

Dim ..... yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.

Dim + berfenw (verb noun)

Dim

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.

Dim + berfenw (verb noun)

Dim

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.

Dim + berfenw (verb noun)

Dim

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.

Gorchmynion syml

Simple commands

Rhaid + berfenw (verb noun)

Rhaid =
You must

Rhaid	cerdded	yn y	coridor.
	gwrando		dosbarth.
	canu		neuadd.
	tacluso	'r	teganau.
	eistedd	ar y	llawr.

Rhaid + berfenw (verb noun)

Rhaid

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.

Rhaid + berfenw (verb noun)

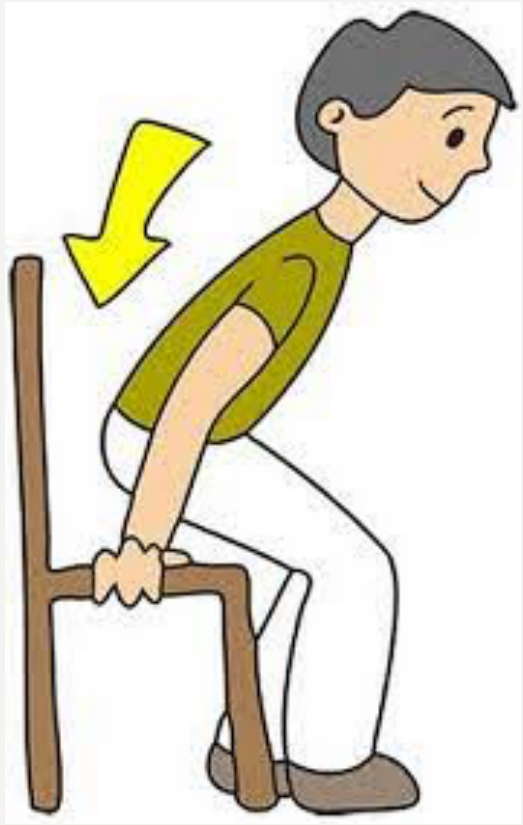
Rhaid

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.
ar y mat.

Rhaid + berfenw (verb noun)

Rhaid

yn y dosbarth.
yn y coridor.
yn y neuadd.
yn y llyfrgell.
ar y mat.

Beth ydy berfenwau?

What are verb-nouns?

https://uwtsd.hosted.panopto.com/Panopto/Pages/Viewer.aspx?id=88bd12a0-a618-4e71-bb5b-ac4600abcb55

Ydych chi'n cofio?
Do you remember?

1

2

3

4

5

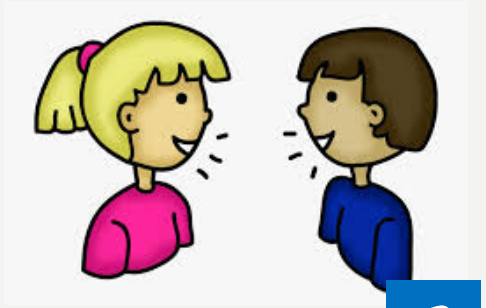
6

7

8

9

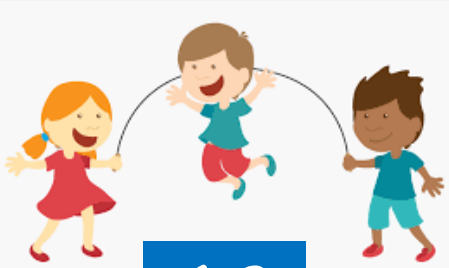

10

Ydych chi'n cofio?
Do you remember?

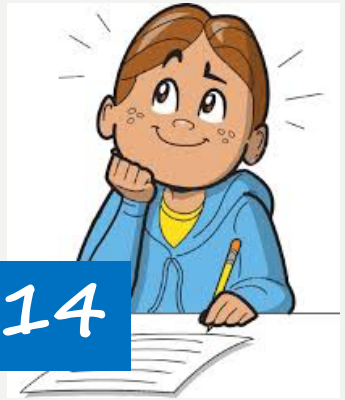
11

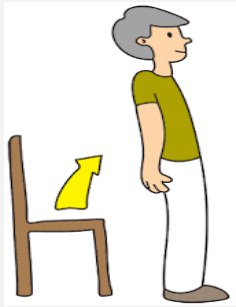
12

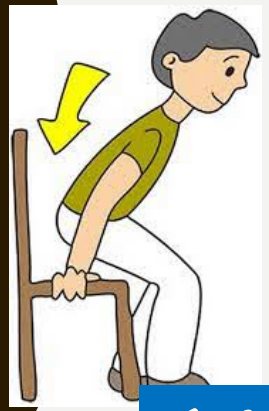
13

14

15

16

17

18

19

20

Geirfa: berfenwau *verb-nouns*	
cerdded	*to walk*
rhedeg	*to run*
cweryla	*to quarrel*
chwarae	*to play*
darllen	*to read*
dawnsio	*to dance*
dringo	*to climb*
edrych	*to look*
eistedd	*to sit*
gweiddi	*to shout*
gwneud	*to do / to make*
gwrando	*to listen*
neidio	*to jump*
sgipio	*to skip*
siarad	*to talk*
tacluso	*to tidy up*

Geirfa: berfenwau *verb-nouns*	
sefyll	*to stand*
cymryd	*to take*
plygu	*to fold*
troi	*to turn*
agor	*to open*
rhoi	*to put*
dod	*to come*
cymysgu	*to stir / to mix*
torri	*to cut*
bwyta	*to eat*
yfed	*to drink*
ysgrifennu	*to write*
peintio	*to paint*

Gorchmynion Commands

- Defnyddiwch orchmynion yn rheolaidd, bob dydd.
- Gwnewch yn siwr bod arwyddion dwyieithog ar draws yr ysgol.
- Defnyddiwch bosteri mewn ardaloedd gyda gorchmynion allweddol.

- Use command regularly, every day.
- Make sure that there are bilingual signs across the school.
- Use posters in areas with specific key commands.

Ydych chi'n cofio? Do you remember?

No running!

Dim rhedeg!

No shouting!

Dim gweiddi!

No talking!

Dim siarad!

No drinking!

Dim yfed!

No singing!

Dim canu!

No eating!

Dim bwyta!

Ydych chi'n cofio? Do you remember?

You must listen!

Rhaid gwrando!

You must sing!

Rhaid canu!

You must sit!

Rhaid eistedd!

You must read!

Rhaid darllen!

You must walk!

Rhaid cerdded!

You must walk in the corridor!

Rhaid cerdded yn y coridor!

Eich tasg …
Your task …

Meddyliwch am reolau addas i'w dilyn ….
Think of useful commands you could use ….

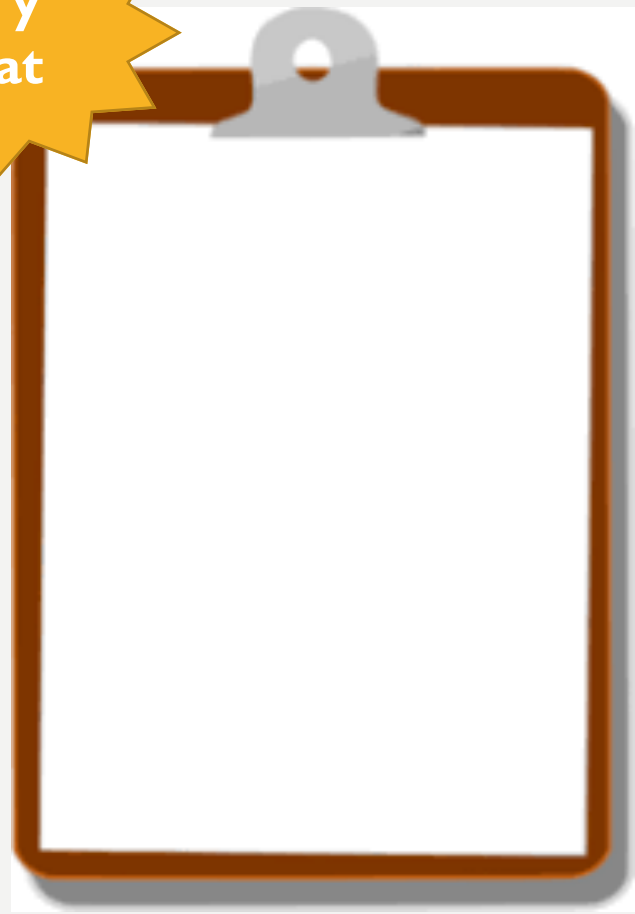
yn y coridor

yn y dosbarth

ar y mat

Erbyn y tro nesaf …
By next time …

- **Ymarferwch eich ynganu drwy ddefnyddio'r ffilm a recordiwyd gan ddefnyddio Panopto;**
- **Tasg: ysgrifennwch y rheolau.**

- **Use the pre-recorded film to practice your pronunciation;**
- **Task: write the rules.**

Oes cwestiwn?
Any questions?

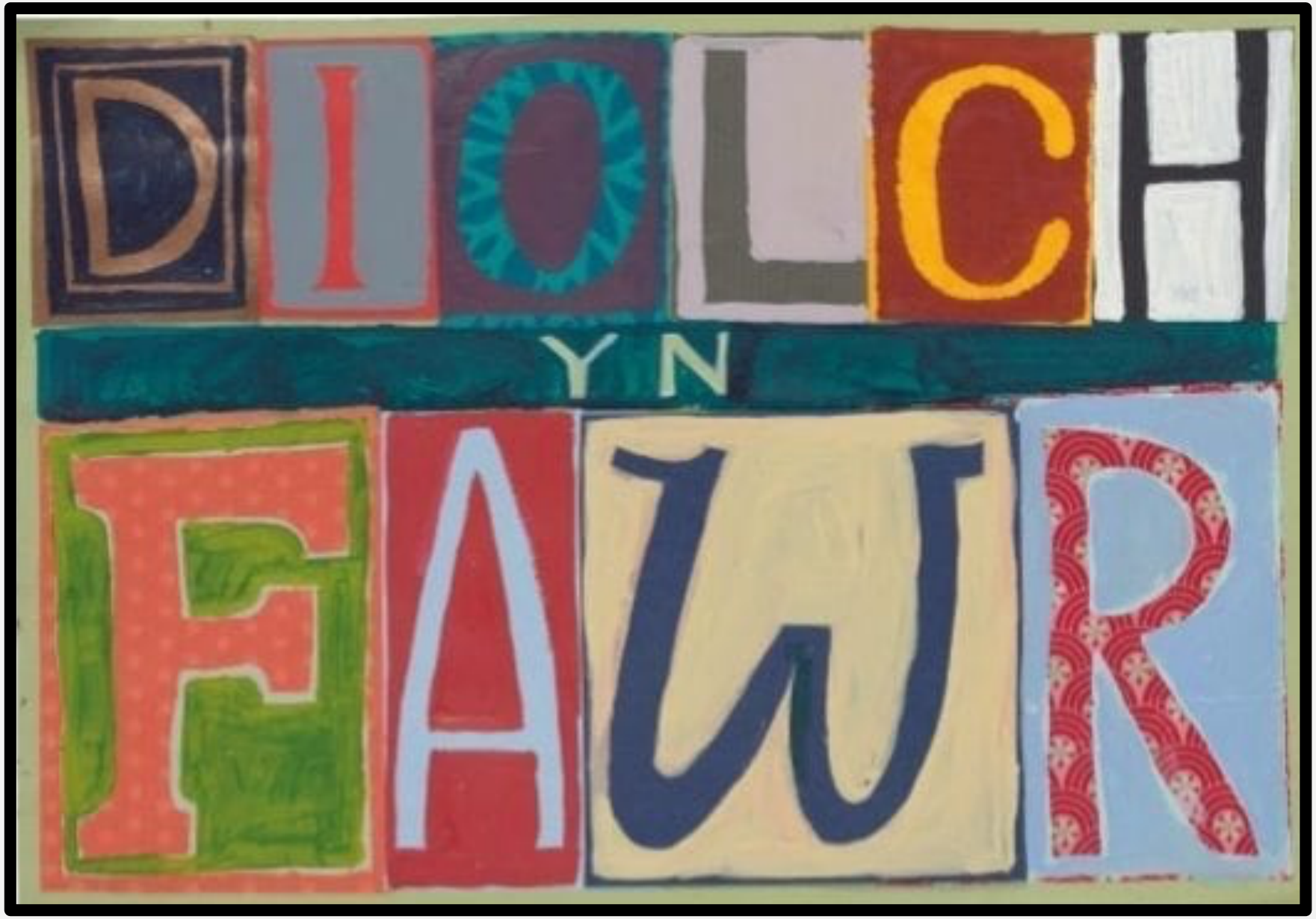

Bydd eich darlith nesaf ar:
Your next lecture will be on:

30.11.2021
@ 9 yb
yn CJ3

(remember to check your timetable for any changes)

DIOLCH
YN
FAWR